

ГОРБАЧ Н.М.,ст. гр. МО-07а
Наук. керівн.: Лихошерст Є.В., асист.
ДВНЗ "ДонНТУ" Автомобільно-дорожній інститут,
м. Горлівка

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОЦІНКИ ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Раскрыто понятие потенциала производственных экономических систем, определена роль потенциала в повышении уровня конкурентоспособности предприятий. Рассмотрены наиболее используемые методы и проанализированы их преимущества и недостатки.

Актуальність. В умовах сучасної економіки та обмеженості ресурсів, прагнення отримувати максимально можливий прибуток спонукає підприємства до перегляду наявного потенціалу, переоцінки власних можливостей, пошуку додаткових резервів підвищення доходності своєї діяльності. У зв'язку з цим постає питання про вибір методів оцінки потенціалу підприємства, які дозволять обґрунтовано визначати внутрішні можливості суб'єкта господарювання, виявляти приховані резерви, забезпечувати підвищення ефективності діяльності. Оцінка потенціалу є актуальною темою, тому що вона допомагає розкрити можливості підприємства, а також оцінити фінансовий стан на даному етапі, допомагає визначити ступень фінансової стійкості підприємства, оцінки ділової активності та ефективності підприємницької діяльності з метою прийняття найбільш оптимальних рішень, що стосуються діяльності підприємства..

Мета дослідження. Висвітлення найпоширеніших методичних підходів щодо оцінки потенціалу підприємства, визначення переваг та недоліків використання кожного з них, та вибір методу оцінки потенціалу підприємства, що дозволить отримати достовірні та об'єктивні результати.

Основна частина. Проблемам потенціалу підприємства було присвячено багато публікацій, особливо в кінці 70-х та на початку 80-х років. Більшість піднятих проблем стосувалися визначення потенціалу підприємства, його складових, видових проявів. У більшості робіт відзначається важливість визначення проблем оцінки потенціалу та вказується на існування значних розходжень у методичних підходах до його оцінювання [1]. Перш ніж перейти до власне методик оцінки потенціалу, спробуємо уточнити сутність самого поняття „потенціал”, адже виходячи із цієї сутності повинна будуватися методика його оцінки. Під терміном «потенціал підприємства», в широкому сенсі слова, розуміють сукупність ресурсів (трудових, матеріальних, нематеріальних, фінансових та ін), що є в розпорядженні, і здатність його співробітників та менеджерів до використання ресурсів з метою створення товарів і послуг та отримання доходу, достатнього для продовження діяльності. Потенціал підприємства вчені-економісти часто пов'язують з фінансовим, виробничим, економічним

потенціалом та найчастіше розкривають його через сукупність характеристик: реальні можливості, обсяг ресурсів і резервів. У науковій літературі одним з перших дослідників, хто дав визначення поняття "виробничий потенціал" як "набір ресурсів, які в процесі виробництва приймають форму чинників виробництва" був А.І. Анчишкін.

Н.Б. Мігай дав визначення виробничого потенціалу "як складної системи можливостей підприємства, що виражається у сукупності виробничих ресурсів (технічних, технологічних, трудових, інформаційних, організаційних), які забезпечують ефективне здійснення виробничого процесу".

До концепції потенціалу достатнє поширення в роботах російських вчених та економістів отримав ресурсний підхід. При цьому найбільш виразно виділяють дві «ресурсні позиції»:

1) виробничий потенціал - сукупність ресурсів без урахування їх взаємозв'язку і участі в процесі виробництва (у роботах Лукінова І.І., Черникова Д.А., Немчинова В.С.) [2].

2) на думку Фігурнова Є.Б., потенціал підприємства - це сукупність ресурсів, в результаті використання яких виробляється певна кількість матеріальних благ. З ним також згодні російські вчені-економісти: Свободін В.І., Воблій К.Г., Рєпіна І.М.

Проаналізувавши наявні підходи до визначення виробничого потенціалу підприємства, ми дійшли висновку, що позиції науковців схиляються або до ресурсної концепції, або до результатної [3].

У наукових працях з проблем формування і реалізації потенціалу підприємств зазвичай недостатньо розглянуто питання вимірювання його величини і рівня ефективності використання. Безліч найрізноманітніших думок висловлюється щодо підходів до оцінки потенціалу підприємства. Дослідження методичних основ оцінки потенціалу підприємства знайшло своє відображення в роботах таких вітчизняних вчених як Краснокутська Н.С., Лапін Є.В., Осіпов П.В., Отенко І.П., Малярець Л.М., Федонін О.С. та інших, у наукових дослідженнях яких були розглянуті різні методичні підходи щодо здійснення оцінки потенціалу підприємства. Проте деякі важливі аспекти оцінки потенціалу підприємства в частині вибору найбільш оптимального методу для її здійснення потребують подальшого розвитку та уточнення [4].

В сучасній економічній літературі представлена ціла низка методичних підходів щодо оцінки потенціалу підприємства. Методика визначення рівня потенціалу підприємства може включати як експрес-оцінку, так і деталізовану оцінку, що проводяться по різних напрямках дослідження.

Кількісна оцінка результативності потенціалу підприємства здійснюється за допомогою показників продуктивності, ефективності і рентабельності.

На нашу думку, оцінка потенціалу проводиться найбільш повно, використовуючи систему показників аналізу ефективності використання основних складових потенціалу [6]:

- 1) аналіз ефективності використання основних фондів підприємства;
- 2) аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів підприємства;
- 3) аналіз ефективності використання трудових ресурсів підприємства.

Запропонована методика комплексної оцінки різних елементів потенціалу підприємства дозволить провести пряме кількісне співставлення елементів, які утворюють потенціал, а також допоможе в досягненні головної мети його діяльності – забезпеченні конкурентоспроможності підприємства.

Висновки. Таким чином, потенціал є складною системою можливостей підприємства, і сукупністю його виробничих ресурсів, які дозволяють ефективно здійснювати виробничий процес, а його оцінка є процесом, який важко формалізувати. Найадекватнішою на сучасному етапі розвитку підприємств є комплексна оцінка потенціалу з урахуванням стану різних його ланок, тому що вона дозволяє зробити кількісний та якісний аналіз, що дає змогу врахувати параметри підприємства за всіма функціональними областями, включаючи ефективність виробничого процесу, стійкість і перспективність підприємства.

Бібліографічний список

1. Краснокутська Н.С. Потенціал підприємства: формування та оцінка: навч. пос. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 352 с.
2. Федонин О.С. Потенціал підприємства: формування та оцінка: навч. пос. / О.С. Федонин, І.М. Рєпіна, О.І. Олексик. – К.: КНЕУ, 2004. – 316 с.
3. Потенціал підприємства: формування та оцінка: навч. пос. / Добикіна О.К., Рижигов В.С., Касьянюк С.В., Кокотько М.Є., Костенко Т.Д., Герасимов А.А. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 208 с.
4. Артемьев Б.В. Проблемы оценки потенциала предприятия / Б.В. Артемьев // Вісник Східноукраїнського національного університету ім. В.Даля: Зб. наук. праць. – 2006. – Ч. 2, № 4(98). – С. 7-11.
5. Павлова В.А. Конкурентоспроможність підприємства: оцінка та стратегія забезпечення. -Д.: Вид-во ДУЕП, 2006. - 276 с.
6. Параконный А.В. Классификация методов оценки экономического потенциала предприятия / А.В. Параконный, С.В. Параконный // Вісник Східноукраїнського національного університету ім. В.Даля: Зб. наук. праць. – 2006. – Ч. 1, № 4(98). - С. 174-178.

ДУБИЦКИЙ С.А., ст.гр. УГП-09

Науч. руков.: Скаженик В.Б., к.т.н., доц.

ГВУЗ “Донецкий национальный технический университет”,

г. Донецк

**МОДЕЛИРОВАНИЕ УГОЛЬНЫХ ШАХТ С ЦЕЛЬЮ ПОВЫШЕНИЯ
КАЧЕСТВА УПРАВЛЕНЧЕСКИХ РЕШЕНИЙ**